

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Slavomíra Nováka a soudkyně Mgr. Andrey Veselé a Mgr. Jany Jurečkové ve věci

žalobkyně

A. Č., nar. X, bez státní příslušnosti
zák. zást. Ž. B. K., nar. X (matka)
zast. Markem Sedlákem,
advokátem se sídlem v Brně, Příkop 8

proti
žalovanému

Ministerstvo vnitra,
se sídlem Nad Štolou 3, Praha

o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 16. 7. 2019, č.j. MV-68292-3/SO-2019,

takto:

- I. Rozhodnutí žalovaného ze dne 16. 7. 2019, č.j.: MV-68292-3/SO-2019, se ruší a věc se vrací žalované k dalšímu řízení.
- II. Žalovaný je povinen zaplatit žalobkyni náklady řízení ve výši 11.228,- Kč, a to do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám právního zástupce žalobce.

Shodu s prvopisem potvrzuje J. V.

Odůvodnění:

I.

Základ sporu

1. Žalobou napadeným rozhodnutím byl zamítnut rozklad do rozhodnutí ze dne 5. 4. 2019, č.j. MV-90992-5/VS-2018 a č.j. VS-4751/835.3.3/2-2017, kterým byly zamítnuty žádosti žalobkyně o udělení státního občanství České republiky podle § 29 a podle § 11 zákona o státním občanství České republiky a to z důvodu, že žalobkyně neprokázala splnění podmínky dle § 29, když ke dni jejího narození na území ČR neměl žádný z jejích zákonných zástupců na území ČR povolený trvalý pobyt delší než 90 dnů, a dále že žalobkyně nesplnila podmínku dle ust. § 14 odst. 1 písm. a) zákona o státním občanství, jelikož má na území ČR povolený trvalý pobyt teprve od 22. 6. 2017, tedy ke dni podání žádosti neměla účastnice povolený trvalý pobyt po dobu alespoň 5 let. Nadto účastnice řízení neprokázala rodinnou a sociální integraci do společnosti v ČR ve smyslu ust. § 13 odst. 1 zákona, jelikož zákonní zástupci žalobkyně nejsou státními občany ČR, o udělení státního občanství nežádají a žalobkyně je na jejich péči dosud zcela závislá.
2. Ministr vnitra v žalobou napadeném rozhodnutí dovodil, že žalobkyně neprokázala, že by byla do společnosti v České republice integrována z hlediska rodinného, jak stanoví § 13 odst. 1 zákona, neboť nemá vytvořené rodinné vazby na státní občany České republiky a jediným příbuzným, který je státním občanem ČR, je její mladší bratr, který sice nabyt státní občanství ve smyslu ust. § 29, avšak s akcentem na jeho věk a závislost na zákonných zástupcích nelze zohlednit rodinnou integraci ve smyslu výše uvedené zákonné úpravy. Ministr vnitra apeloval na vytvoření pevných rodinných vazeb na občany České republiky, zejména pak v intencích soudy respektované a judikované zásady jednotného státního občanství v rodině. Rodinnou vazbu na mladšího bratra, nadto školního věku, nelze tak dát na roveň této zásadě, jež zohledňuje postavení nezletilých dětí a jejich závislost na péči zákonných zástupců (rodičů). V daném případě zákonní zástupci nejsou státními občany ČR a o udělení státního pobytu nežádají. Vzhledem k absenci povoleného trvalého pobytu na území ČR jsou pak limitováni takovou žádost podat.
3. Ministr vnitra měl za to, že správní orgán I. stupně s relevancí zohlednil skutečnost, že zákonní zástupci žalobkyně na území pobývají na základě mezinárodní ochrany ve formě doplňkové ochrany, která je jim udělována vždy na omezené období, přičemž jim toto oprávnění končí v říjnu 2020 a jejich setrvání v ČR má stále zatímní charakter a nelze předvídat, jak tomu bude v budoucnosti. Žalobkyně je tedy plně odkázána na zákonné zástupce, u kterých v současné době není předvídatelné, zda na území ČR setrvají, tedy v horizontu existující péče o ni. Vazba na zákonné zástupce z hlediska zabezpečení péče o ni je podle názoru ministerstva vnitra pro účastnici řízení natolik určující a rozhodná, že ostatní sociální vazby jim nelze klást na roveň. S ohledem na nízký věk žalobkyně nelze předvídat ani její sociální integraci do společnosti v ČR a tuto nelze zcela objektivně zajistit ani v rámci základní školní docházky na území ČR.

II.

Obsah žaloby a vyjádření žalovaného

4. Žalobkyně je nezletilým dítětem narozeným na území České republiky bez státní příslušnosti.

Shodu s prvopisem potvrzuje J. V.

5. Žalobkyně namítá, že rozhodnutí je nezákonné, jelikož bylo vydáno v rozporu s Úmluvou UNHCR o omezení případů bezdomovectví, ke které Česká republika přistoupila dne 26. 9. 2001 a v platnost vstoupila dne 19. března 2002 (dále rovněž jen jako „Úmluva o bezdomovectví“), dle které je každý členský stát povinen zajistit nabytí svého občanství osobě narozené na jeho území, která by jinak byla bez státní příslušnosti (dále rovněž jen jako „bezdomovec“), a to buď tak, že tato osoba nabude státní občanství narozením nebo na žádost.
6. Úmluva dále taxativně určuje konkrétní podmínky, které mohou být členským státem stanoveny v případě, že členský stát určil, že bezdomovec nabývá občanství na základě podání žádosti. Úmluva současně stanoví, že takovou žádost nelze zamítnout z jiných důvodů, než které sama stanoví v ust. čl. 1 odst. 2 Úmluvy. Dle úmluvy tedy není možné, aby členský stát stanovil jiné podmínky, na něž lze vázat nabytí občanství bezdomovcem narozeným na území.
7. Česká republika upravuje nabývání občanství v zákoně č. 186/2013 Sb., o státním občanství České republiky a o změně některých zákonů (dále rovněž jen jako „zákon o státním občanství“). Tento právní předpis neupravuje nabytí státního občanství bezdomovcem narozeným na území ve smyslu čl. 1 Úmluvy. Nejblíže požadavkům Úmluvy na nabytí státního občanství jsou ustanovení § 29 a § 35 zákona o státním občanství. Tato ustanovení však obsahují podmínky, jejichž stanovení Úmluva neumožňuje. V ust. § 29 se podmínka nabytí státního občanství váže k pobytovému statutu rodiče v době narození bezdomovce, což Úmluva nepřipouští. Ust. § 35 pak necílí na apatridy, nicméně bylo by lze dle tohoto ustanovení postupovat i v případě bezdomovce; v tomto případě je však vyžadováno splnění dalších, z hlediska Úmluvy nepřipustných, podmínek, konkrétně povolení k trvalému pobytu bezdomovce a trestní bezúhonnost.
8. Pokud český právní řád, jak bylo uvedeno v bodě 1, neobsahuje vyhovující ustanovení, na základě kterého by bezdomovec nabyl státní občanství dle čl. 1 odst. 1 písm. b) Úmluvy, tj. na žádost, v takovém případě by tedy bezdomovec narozený na území měl nabýt státní občanství ze zákona narozením.
9. V ust. § 5 zákona o státním občanství umožňuje nabytí státního občanství České republiky narozením pouze dítěti, které se narodí na jejím území a které by se jinak stalo osobou bez státního občanství (dále jen „bezdomovec“), pokud jsou oba rodiče dítěte bezdomovci a alespoň jeden z nich má na území České republiky ke dni narození dítěte povolen pobyť. Úmluva však neumožňuje stanovení jakékoli podmínky v případě nabývání státního občanství narozením bezdomovce, respektive podmínky mohou být stanoveny pouze v případě, pokud členský stát přiznává nabytí státního občanství na žádost dle čl. 1 odst. 1 písm. b) Úmluvy, což však Česká republika nečiní (viz bod 1 žaloby).
10. Česká republika tak v současné době nepřiznává v rozporu s Úmluvou nabytí státního občanství ani jedním způsobem dle Úmluvy. Dle čl. 10 ústavního zákona č. 1/1993 Sb. Ústavy České republiky, ve znění pozdějších ústavních předpisů (dále rovněž jen jako „Ústava“), mají vyhlášené mezinárodní smlouvy, k jejichž ratifikaci dal Parlament souhlas a jimiž je Česká republika vázána aplikační přednost před zákonem. Žalovaný tak měl rozhodovat přímo dle Úmluvy a nikoli dle zákona o státním občanství. Dle ust. čl. 1 odst. 1 písm. b) Úmluvy nelze žádost o udělení státního občanství zamítnout z jiného důvodu, než taxativně stanoveného. Žalovaný i správní orgán I. stupně tak měli žádosti vyhovět,

Shodu s prvopisem potvrzuje J. V.

když Česká republika nestanovila žádnou z podmínek dle čl. 2 Úmluvy a žalobkyně je bezdomovcem narozeným na území.

11. Žalobkyně je nezletilým dítětem. To je významné z hlediska posouzení žádosti zejména proto, že Úmluva OSN o právech dítěte stanoví, že zájem dítěte musí být předním hlediskem při jakékoliv činnosti týkající se dětí (čl. 3 odst. 1 Úmluvy o právech dítěte). Článek 7 odst. 1 této úmluvy stanoví každému dítěti právo na státní příslušnost. Žalobkyně je dítětem bez státní příslušnosti.
12. Článek 7 odst. 2. Úmluvy o právech dítěte pak k výše uvedenému právu stanoví povinnost států, které jsou smluvní stranou úmluvy, zabezpečit provádění těchto práv se zvláštním důrazem na to, aby dítě nezůstalo bez státní příslušnosti. Tedy Česká republika, která se zavázala v Ústavě České republiky k dodržování závazků plynoucích z mezinárodních smluv, a tedy i Úmluvy o právech dítěte, je povinna dbát na to, aby nezletilé dítě nezůstalo bez státní příslušnosti.
13. Žalovaný i správní orgán I. stupně odůvodňují svá rozhodnutí totožně, a to sice tak, že žalobkyně je z důvodu svého věku závislá na svých rodičích, kteří udělení státního občanství České republiky nežádají, z čehož dovozují, že v současné době není v zájmu žalobkyně, aby jí bylo uděleno státní občanství České republiky, aniž by toto občanství nabyl i její rodiče jako její zákonní zástupci. Správní orgány dále uvádějí, že rodiče žalobkyně v České republice pobývají na základě doplňkové ochrany, která jim je udělována vždy na omezené období (v současné době jim toto oprávnění končí v říjnu 2020), jejich setrvání v České republice má tedy stále zatímní charakter a nelze s jistotou předvídat, jak tomu bude v budoucnosti.
14. Uvedené úvahy se zcela mýlí s čl. 7 odst. 2 Úmluvy o právech dítěte. Z úmluvy nelze dovodit, že by Česká republika jako smluvní strana mohla odpírat udělení českého státního občanství nezletilému dítěti, které je bez státní příslušnosti, pouze proto, že o ně nežádají rovněž i rodiče. Závěr, že získání českého státního občanství „není v zájmu žadatelky“, která je bez státní příslušnosti, požadavkům čl. 7 odst. 2 Úmluvy o právech odporuje. Žalovaná tím vlastně říká, že pro žalobkyni je vhodnější, aby zůstala bez státní příslušnosti.
15. Žalobkyni je deset let. Narodila se na území České republiky, kde žije celý svůj život a kde žije celá její rodina, která se sem uchýlila z důvodu nedemokratického státního zřízení v zemi původu rodičů, přičemž rodičům žalobkyně Česká republika udělila doplňkovou ochranu. Všichni členové rodiny žalobkyně pobývají na území dlouhodobě, a i s ohledem na žalostný stav ochrany základních lidských práv v zemi původu rodičů žalobkyně se nehodlají do této země vrátit. Pokud by nebyla rodičům žalobkyně prodloužena doplňková ochrana, žádali by tito o povolení k přechodnému pobytu rodinného příslušníka občana ČR, neboť mladší bratr žalobkyně má české občanství a její starší bratr o udělení státního občanství v současné době usiluje. Žalobkyně nerozumí argumentaci žalovaného, když tento uvádí, že není v zájmu nezletilé žalobkyně udělit jí občanství, neboť její rodiče české občanství nemají. Taková argumentace je nelogická, a to zejména s ohledem na to, že mladšímu bratru žalobkyně bylo občanství Českou republikou uděleno na základě apatridity.
16. Žalobkyně má tedy za to, že rozhodnutí správních orgánů spočívají na nesprávném právním posouzení a nedostatku důvodů.

Shodu s prvopisem potvrzuje J. V.

17. Žalovaný se přes výzvu soudu k žalobě nevyjádřil.

III.

Posouzení žaloby

18. Městský soud v Praze přezkoumal žalobou napadené rozhodnutí v rozsahu uplatněných žalobních bodů, jimiž je vázán ve smyslu ust. § 75 odst. 2 věta první zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), a vycházel přitom ze skutkového i právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu (§ 75 odst. 1 s. ř. s.). Soud rozhodl o věci bez nařízení jednání podle § 51 odst. 1 s. ř. s., neboť žalobkyně s takovým postupem vyslovila souhlas a žalovaný se ve lhůtě nevyjádřil, má se tedy za to, že s takovým postupem souhlasí.
19. Žalobkyně namítá nesprávné právní posouzení věci, jelikož rozhodnutí bylo vydáno v rozporu s Úmluvou o bezdomovectví a Úmluvou o právech dítěte. Žaloba je důvodná.
20. Dle ust. § 5 zákona č. 186/2013 Sb. o státním občanství České republiky, (dále jen „zákon“) *státní občanství České republiky **nabývá narozením** i dítě, které se narodí na jejím území a které by se jinak stalo osobou bez státního občanství (dále jen „bezdomovec“), pokud jsou oba rodiče dítěte bezdomovci a alespoň jeden z nich má na území České republiky ke dni narození dítěte **povolen pobyt na dobu delší než 90 dnů.***
21. Dle ust. § 29 odst. 1 zákona *Ministerstvo **udělí** státní občanství České republiky dítěti, které se narodí na území České republiky a nenabude narozením státní občanství ani jednoho z rodičů a alespoň jeden z rodičů má na území České republiky ke dni narození dítěte **povolen pobyt na dobu delší než 90 dnů.***
22. Dle ust. § 13 odst. 1 zákona *státní občanství České republiky lze udělit, pokud je žadatel **integrován do společnosti** v České republice, **zejména** pokud jde o integraci z hlediska rodinného, pracovního, **nebo** sociálního, a splňuje ostatní podmínky stanovené v § 14.*
23. Dle ust. § 14 odst. 1 písm. a) zákona *státní občanství České republiky lze udělit, pokud má žadatel na území České republiky **povolen trvalý pobyt** ke dni podání žádosti nepřetržitě a) po dobu **alespoň 5 let.***
24. Dle ust. § 15 odst. 1 písm. a) a g) zákona *splnění podmínky stanovené v § 14 odst. 1 písm. a) může být prominuto žadateli, který má na území České republiky **povolen trvalý pobyt a narodil se** na území České republiky, nebo který je ke dni podání žádosti **mladší 18 let.***
25. Čl. 1 odst. 1 Úmluvy o bezdomovectví stanoví:

Členský stát zajistí nabytí svého občanství osobě narozené na jeho území, která by jinak byla bez státní příslušnosti. Toto občanství se nabude:

(a) ze zákona při narození, nebo

(b) na žádost, kterou způsobem stanoveným vnitrostátním právem příslušnému orgánu podá dotyčná osoba nebo která bude podána jejím jménem. S výhradou ustanovení odstavce 2 tohoto článku nelze takovou žádost zamítnout. Smluvní stát, který stanoví, že jeho občanství se nabývá podle bodu (b) tohoto odstavce, může rovněž stanovit, že jeho občanství se nabude ze zákona ve věku a za podmínek, stanovených vnitrostátním právem.

2. Smluvní stát může **udělení** svého občanství podle bodu (b) odstavce 1 tohoto článku vázat na jednu nebo více z těchto podmínek:

(a) že žádost je podána v době, kterou smluvní stát stanoví a která nezačne později než ve věku osmnácti let a neskončí dříve než ve věku dvaceti jednoho roku, aby se ovšem příslušné osobě

Shodu s prvopisem potvrzuje J. V.

poskytl alespoň jeden rok, během kterého může sama žádost podat, aniž by k tomu musela získat způsobilost;

*(b) že dotyčná osoba na území smluvního státu **obvykle sídlila** po dobu, kterou tento stát stanoví a která nepřevyšuje pět let bezprostředně předcházejících podání žádosti ani deset let vůbec;*

(c) že dotyčná osoba nebyla odsouzena za trestný čin proti bezpečnosti státu ani nebyla odsouzena k trestu odnětí svobody na pět let nebo více na základě obvinění ze spáchání trestného činu;

(d) že dotyčná osoba vždy byla bez státní příslušnosti.

26. Dle Čl. 7 odst. 1. Úmluvy o právech dítěte *každé dítě je registrováno ihned po narození a má od narození právo na jméno, **právo na státní příslušnost**, a pokud to je možné, právo znát své rodiče a právo na jejich péči.*
27. Dle odst. 2. tohoto ustanovení *státy, které jsou smluvní stranou úmluvy, zabezpečují provádění těchto práv v souladu se svým vnitrostátním zákonodárstvím a v souladu se svými závazky vyplývajícími z příslušných mezinárodněprávních dokumentů v této oblasti se zvláštním důrazem na to, aby dítě nezůstalo bez státní příslušnosti.*
28. Ze shora uvedených ustanovení se podává, že dítě, jehož ani jeden rodič nemá české státní občanství, narozené na území může získat státní občanství třemi způsoby:
 1. přímo narozením, ale to pouze, má-li jeden z jeho rodičů, kteří jsou bezdomovci, na území povolen pobyt delší 90 dnů v době narození (§ 5 zákona)
 2. na žádost, má-li jeden z jeho rodičů na území povolen pobyt delší 90 dnů v době žádosti a nenabude jejich občanství (§ 29 zákona)
 3. na žádost jako jiní dospělí, splní-li zákonné podmínky (§ 11 a násl. zákona)
29. Žalobkyně nesplňuje podmínky dle § 5 ani dle § 29 a mohla by splňovat pouze podmínky uvedené v ust. § 11 a násl. Žalovaný i ministr vnitra však zvolili takový výklad zákona, který je v rozporu jak se žalobkyní citovanými úmluvami, tak se zákonem samotným.
30. Žalobkyni byla žádost o udělení občanství zamítnuta z důvodu nesplnění podmínek stanovených § 13 odst. 1 a ust. § 14 odst. 1 písm. a) zákona.
31. Soud má za to, že žalovaný i ministr vnitra nesprávně aplikovali ust. § 13 odst. 1 zákona na situaci žalobkyně, jelikož dle soudu je žalobkyně plně integrována do společnosti v ČR, jak bude uvedeno níže. Toto ustanovení totiž mluví o „*integraci do společnosti*“ České republiky „*zejména pokud jde o integraci z hlediska rodinného, pracovního, **nebo** sociálního*“. Posouzení skutečnosti, nakolik je žadatel integrován do společnosti, je věcí výkladu příslušného neurčitého právního pojmu a jeho aplikace na zjištěný skutkový stav.
32. Žalovaný se však, aniž by tento neurčitý právní pojem jakkoliv specifikoval, soustředil hlavně na hledisko rodinné, aby na závěr konstatoval nesplnění rodinné integrace právě z důvodu jejího věku a skutečnosti, že ani jeden z rodičů, na jejichž péči je žalobkyně závislá, nemá české občanství, a proto tuto podmínku splňovat nemůže. Kdyby však jeden z rodičů tuto podmínku splňoval v době jejího narození, získala by žalobkyně státní občanství narozením. Výklad žalovaného tak činí toto ustanovení prakticky neaplikovatelným právě pro děti, pro které je určené, tj. pro ty, které jej nemají právě

z důvodu, že ani jeden z rodičů nemá občanství ČR. Skutečnosti, že její mladší bratr již občanství má, nepřisoudil žádnou váhu a to ze stejného důvodu, tj. že je žalobkyně dítě.

33. Rovněž závěr žalovaného o nedostatku sociální integrace žalobkyně samotné, a to s ohledem na její věk a na to, že je do české společnosti integrována pouze prostřednictvím její základní školní docházky, je nezákonný. Soud při takovém hodnocení konstatuje, že stěží může být více integrován do české společnosti někdo jiný než dítě, které se zde narodilo (v době podání žádosti bylo žalobkyni 8 a v době rozhodování 10 let), jiné prostředí ani společnost nezná, mluví českým jazykem a vzdělává se v české základní škole, ve které tráví větší část dne a která formuje jeho osobnost. Opačný závěr by snad byl možný pouze, pokud by žalobkyně do základní školy ani žádných jiných českých institucí nedocházela, mluvila pouze svým mateřským jazykem a např. z náboženských důvodů se zdržovala výhradně ve své menšinové komunitě, a tím se zcela vyhýbala integraci do české společnosti, což však není případ žalobkyně.
34. Výklad tohoto neurčitého pojmu „*integrace do české společnosti*“ zaujatý žalovaným by tak u každého žadatele nízkého věku právě z důvodu jeho věku vždy vylučoval splnění podmínky § 13 odst. 1. Takový výklad integrace žadatele do české společnosti je však v rozporu se samotným zněním zákona a v případě žalobkyně i s Úmluvou o bezdomovectví a to z důvodu ukládání jiných podmínek, než Úmluva stanoví, a Úmluvou o právech dítěte z důvodu desinterpretace toho, co je v zájmu dítěte. Zcela jistě je v zájmu dítěte mít občanství státu, ve kterém žije, i když jeho rodiče mají jiné občanství, než nemít občanství žádné.
35. Soud má dále za to, že žalobkyně rovněž splňuje podmínku § 15 odst. 1 písm. a) a písm. g) zákona k tomu, aby ji byla dána výjimka z ust. § 14 odst. 1 zákona (trvalý pobyt min 5 let). Žalovaný resp. orgán prvního stupně dovodili, že žalobkyni nesplnění podmínky v ust. § 14 odst. 1 nelze prominout právě s ohledem na její věk a na její závislost na rodičích, kteří tady nemají ani nemůžou mít občanství.
36. Aplikace ust. § 15 je správním uvážením a soud dospěl k závěru, že správním úvahou, kterou provedl správní orgán prvního stupně a kterou aproboval ministr vnitra, je zcela mimo zákonem stanovené meze.
37. Úmluva o bezdomovectví ve svém čl. 1 odst. 2 stanoví, že státy mohou udělení občanství vázat na podmínku, že *dotyčná osoba na území smluvního státu obvykle sídlila po dobu, kterou tento stát stanoví a která nepřevyšuje pět let bezprostředně předcházejících podání žádosti ani deset let vůbec*.
38. Pokud náš zákon stanoví v ust. § 14 odst. 1 zákona podmínku přísnější (podmínka 5 let trvalého pobytu místo „obvyklého“ pobytu), avšak pokud v jiném ustanovení zákona jsou uvedené jiné podmínky, jejichž splněním lze tuto podmínku prominout, nutno slovo „*může být prominuto*“, vykládat jako „promíjí se“. Zde nutno podotknout, že žalobkyně splňovala hned dvě takové podmínky, ačkoliv k prominutí podmínky stanovené v § 14 odst. 1 stačilo splnění jedné z podmínek uvedených v § 15.
39. Nutno dále podotknout, že podmínky pro prominutí pětiletého trvalého pobytu stanovené v ust. § 15 jsou stanoveny tak, aby pokryly co možno nejširší aspekty lidského života, a umožnili, aby občanství z důvodu podmínky pětiletého trvalého pobytu mohlo být odmítnuto jen ve výjimečných případech. Žalobkyně splňovala dvě z nich – dle písm.

Shodu s prvopisem potvrzuje J. V.

a) a dle písm. g). Přesto žalovaný zdůvodnil nepoužití této výjimky právě nesplněním zákonné podmínky jiné.

40. Soud má však za to, že neprominutí takové podmínky nemůže být zdůvodněno nesplněním jiné zákonné podmínky – v případě žalobkyně nesplněním podmínky stanovené v § 13 odst. 1. Skutečnost, že na státní občanství není právní nárok, ještě neznamená, že promíjení určité zákonné podmínky je na libovůli správního orgánu. Pokud totiž zákon stanoví možnost prominutí jedné podmínky splněním druhé podmínky, vzniká u žadatele legitimní očekávání, že mu bude vyhověno. Pokud se tak nestane, nutno takové nevyhovění náležitě zdůvodnit, jak k otázce neexistence právního nároku na udělení státního občanství zdůraznil Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 13. 3. 2008, č.j. 5 As 51/2007 – 105, ve kterém NSS uvedl:

„Jakkoliv Nejvyšší správní soud na jedné straně souhlasí s názorem, že na udělení státního občanství není právní nárok, je nutné současně konstatovat, že rozhodování správních orgánů nemůže podléhat libovůli. Libovůle při rozhodovací činnosti správních orgánů by totiž zjevně odporovala charakteru státní správy jako činnosti podzákonné a zákonem řízené. Rubem diskrečního oprávnění správního orgánu je povinnost volné úvahy užít, tedy zabývat se všemi hledisky, které zákon jako premisy takové úvahy stanoví, opatřit si za tím účelem potřebné důkazní prostředky, provést jimi důkazy, vyvodit z těchto důkazů skutková a právní zjištění, a poté volným správním uvážením, nicméně při respektování smyslu a účelu zákona a mezí, které zákon stanoví, dospět při dodržení pravidel logického vyvozování k adekvátnímu rozhodnutí.

Absolutní či neomezené správní uvážení v moderním právním státě neexistuje. Každé správní uvážení má své meze, vyplývající v první řadě z ústavních principů zákazu libovůle, principu rovnosti, zákazu diskriminace, příkazu zachovávat lidskou důstojnost, principu proporcionality atd. Dodržení těchto mezí podléhá soudnímu přezkumu. Úkolem soudu není nahradit správní orgán v jeho odborné dozorové kompetenci ani nahradit správní uvážení uvážením soudním, ale naopak posoudit, zda se správní orgán v napadeném rozhodnutí dostatečně vypořádal se zjištěným skutkovým stavem, resp. zda řádně a úplně zjistil skutkový stav, a zda tam, kde se jeho rozhodnutí opíralo o správní uvážení, nedošlo k vybočení z mezí a hledisek stanovených zákonem.“

41. V případě žalobkyně se jedná o nezletilou bezdomovkyni, která se na území ČR narodila. Ačkoliv Úmluva OSN o právech dítěte stanoví ve svém čl. 7 odst. 1, že dítě má hned po narození právo na státní příslušnost, a Úmluva o bezdomovectví stanoví, že členský stát zajistí nabytí svého občanství osobě narozené na jeho území, která by jinak byla bez státní příslušnosti, žalovaný i ministr vnitra zvolili takový výklad zákona, který je v rozporu s oběma Úmluvami, když neudělení občanství v podstatě zdůvodnili právě tím, že žalobkyně je dítě.
42. Jak rozvedeno shora, žalovaný i ministr vnitra provedli správní úvahu, která je v rozporu jak se zákonem samotným tak s Úmluvou o bezdomovectví, ačkoli ustanovení zákona umožňovala takový výklad, aby jeho aplikace na případ žalobkyně v konečném důsledku byla v souladu s touto Úmluvou, a takové rozhodnutí je nezákonné.

IV.

Závěr a rozhodnutí o nákladech řízení

43. Jak vyplývá z výše uvedeného, napadené rozhodnutí je nezákonné a proto jej městský soud v souladu s § 78 odst. 1 s. ř. s. zrušil. Soud současně žalovanému vrací věc k dalšímu řízení

Shodu s prvopisem potvrzuje J. V.

(§ 78 odst. 4 s. ř. s.), v němž bude vázán právním názorem vysloveným v tomto rozsudku (§ 78 odst. 5 s. ř. s.).

44. O nákladech řízení městský soud rozhodl podle § 60 odst. 1 s. ř. s. Jelikož žalobkyně měla ve věci plný úspěch, náleží jí náhrada nákladů řízení. Tyto náklady představují náklady na soudní poplatek ve výši 3 000 Kč, odměna a náhrada hotových výdajů advokáta. Podle § 35 odst. 2 s. ř. s. se pro určení výše odměny užije vyhláška č. 177/1996 Sb., advokátní tarif. Odměna náleží celkem za dva úkony právní služby, a sice za převzetí a přípravu zastoupení a za podání žaloby (2 x 3 100 Kč dle § 7 advokátního tarifu). Náhrada hotových výdajů sestává z paušální částky 600 Kč (2 x 300 Kč dle § 13 odst. 3 advokátního tarifu). Protože je zástupce žalobkyně plátcem DPH, zvyšuje se náhrada nákladů řízení o částku 1 428 Kč odpovídající DPH ve výši 21 % z částky 6 800 Kč.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Praha 21. prosinec 2021

JUDr. Slavomír Novák v.r.
předseda senátu

Shodu s prvopisem potvrzuje J. V.

